

Égvirág

[2011. március]

Olykor azokat az öreg utcákat járom, amelyeket még mindig nem bontottak le. Épületeik repedéseiben ott rejtőzködnek gyermekkorom illatai. Ha ezek az utcák nem lennének már, talán vissza sem emlékeznék ezekre az illatokra, sem a szívemben fészkelő furcsa kívánalmakra, sóvárgásokra. Még nem tűnt el egészen azoknak a régmúlt napoknak a ma ugyan már alig megragadható illata – de ezeket a házakat is lebontják majd, s ezáltal megszűnik egykoron élt életem. Ami sokkal több idő annál, mint ami még hátravan. És nem tudhatni, vajon van-e egyáltalán hátralevő idő. Talán holnap, ma, most jön el a vég. Nem arról van szó, hogy a halál rettenetes. Egyszerűen szomorú dolog beletörődni, hogy mindezek a fák, az eső, a tavasz lesznek, te meg nem leszel, nem láthatod többé őket.

Azt mondják, jó a hirtelen, könnyű halál. Mesélik azt is, egy énekesnő apja dallal az ajkain halt meg, és az emberek áldások közepette búcsúzkodtak tőle. Mi, örmények, ezt könnyű halálnak nevezzük. Az afrikai hatalmas legyek csípésétől az ember kacagva hal meg. Én nem fogok sem énekelni, sem kacagni, mikor meghalok. Rettenetesen nehéz lesz itt hagyni mindent, amit szeretek, az esővízben fürdőző faleveleket, a rozsdaszínű mohát az ezeréves köveken, és a friss kenyér illatát is, s az embereket. És még sok-sok mást. Azt a finomszálú, szinte áttetsző, halványsárga virágú kis növényt is, melynek igazi nevét mai napig nem tudom. Én égvirágnak nevezem, mert ott nőtt a házunk tetején, a szomszédaink háztetőin, a templom kupoláján, az ég felé nyújtózkodva. Az első virág volt, amit megismertem. Talán valami gyom lehetett az a virág, nem tudom. Én kislánként csokrokat készítettem belőle, girlandokat fűztem.

A mi városrészünkben nem voltak kertek, még fát is ritkán láttam a hátsó udvarokon. Az utcák inkább labirintusra emlékeztető, kacsaringós sikátorok voltak, és oly szűkek, hogy ha kinyújtóztál és széttártad a karjaidat, megérinthetted a tetőket. Csak a messzi távolban magasló templom uralkodott magasztosan lakótelepünk fakó birodalma fölött. Nekem mindig úgy tűnt, hogy a házak, miként az emberek is, térdre borulnak előtte. Én pedig fel-felmásztam a templom mögötti hatalmas diófára, és valahányszor elképzeltem, hogy egy kupola tetején vagyok. Innen, az én „kupolámról” nézegettem körbe-körbe, figyeltem az égboltot. Azokban a percekben úgy éreztem, éppen olyan magas vagyok, mint a templom: hogy összeforrunk egymással, közös élet, közös szív lüktet bennünk. Égvirágot sosem szakítottam le a templomról. Egyik nyáron ott, a magaslesem alatt, a fal repedésében egy szélben reszkető, tűzpiros pipacsra lettem figyelmes. Nem tudtam levenni róla a tekintetemet. Olyan elbűvölően szép volt az a pipacs a tető sápadt virágaihoz képest, háttérben a rozsdabarna fallal.

Sok év múltán ismét az én városomban jártam. Kerestem a mi városrészünket, a házat, ahol születtem, de minden eltűnt, mintha sosem lett volna. Sokemeletes házak mosolyogtak a napra megcsillanó ablaküvegeikkel, csintalanul locsogó szökőkutak hűsítették a parkokat pajkos vízszugaraikkal, a gondozott gyepen egymástól egyforma távolságra, egyenletesen nőttek az izzó színű virágok.

Egyik égbenyúló épület háta mögött meghúzódva találtam rá a templomra: valamiképpen görnyedt volt, összekucorodott. Nem, nem térdelt le az óriás épületek előtt, hanem, miként egy öregasszony, megroggyant, feketébe öltözött. Kövein imitt-amott még mindig gyerekkorom virágai burjánzottak. De immár megfakult csokrok voltak: megőszült hajfürtöknek tunktek. A tizenhetedik emelet erkélyéről egy aprócska kislány megrágott almát hajított le. A templom kupoláján dőndülve éppen a lábam elé hullt. Az a kislány ott fenn, a tizenhetedik emeleten éli le a gyerekkorát. Az épület fölött, mintha csak a tetőnek kínálkozva, felhők úsztak, madarak lebegtek. Ott, az égbolt végtelenített, áttetsző kékségében tobzódott az idő megfoghatatlan szabadsága. A kislány a korlátnak támaszkodva nézett lefelé. A templom talán csupán sötét, alaktalan foltnak tűnhet számára. Mit érezhet a kislány? Mire fog később emlékezni? Mitől nem fog tudni soha elszakadni?

Nem megyek többé oda, ahol valamikor a mi városrészünk volt. De a városban barangolva befordulok egy-egy régi utcába, és megállapítom, még nem bontották le őket. A házak repedéseiben gyerekkorom napjainak illata húzódik meg. A falak réseiből fakó égvirágok nyújtóznak a nap felé. Hamarosan azokat a házakat is lebontják majd.

DÁJBUKÁT BORBÉLY LÁSZLÓ fordítása

Kategória: vers, próza

Denumire autor: Elda Grin

Látó Szépirodalmi Folyóirat